

Samán gegn ofbeldi

Aldraðir og heimilisofbeldi

Halldóra Dýrleifar Gunnarsdóttir og
Valgerður Jónsdóttir
mannréttinda- og lýðræðisskrifstofu

Starfshópur og ráðgjafar

Halldóra Dýrleifar Gunnarsdóttir, mannréttinda- og lýðræðisskrifstofu Reykjavíkurborgar, formaður

Sigrún Ingvarsdóttir, velferðarsviði

Þóra Jónasdóttir, Lögreglunni á höfuðborgarsvæðinu

Guðrún Ögmundsdóttir/Berglind Eyjólfsdóttir, öldungaráði Reykjavíkurborgar

Róbert Bender, Félagi eldri borgara

Þórunn Sveinbjörnsdóttir, Landssambandi eldri borgara

Eva Kristín Hreinsdóttir, Heilsugæslan á höfuðborgarsvæðinu

Ráðgjafar hópsins

- Bridget Penhale, félagsráðgjafi og dósent við The University of East Anglia í Norfolk, Bretlandi
- Salóme Anna Þórisdóttir, réttindagæslumaður fatlaðs fólks á höfuðborgarsvæðinu
- Dr. Ingibjörg Hjaltadóttir, sérfræðingur í öldrunarhjúkrun
- Sigurbjörg Hannesdóttir, formaður öldrunarfræðafélags Íslands

Valgerður Jónsdóttir, starfskona hópsins.

Hlutverk starfshópsins

- Greina stöðu mála og gera tillögur um úrbætur.
- Greina birtingarmyndir heimilisofbeldis gagnvart öldruðu fólki.
- Skoða íslenskt og erlent efni, m.a. kannanir og fræðiefni um ofbeldi og aldraða.
- Finna leiðir til að ná til aldraðra.
- Finna leiðir til að auka þekkingu um ofbeldi gagnvart öldruðu fólki.
- Gera tillögur að fræðslu um ofbeldi og aldraða.
- Útbúa tillögur að aðgerðum til að sporna við heimilisofbeldi gagnvart öldruðu fólki.

Hvað er sérstakt við ofbeldi og aldraða?

Aldraðir sjálfir:

- Upplifa það sem er að gerast, ofbeldið, ekki sem ofbeldi.
- Eiga langa sameiginlega sögu með geranda og vilja ekki rugga bátnum.
- Hafa ekki „fyrr í lífinu“ fengið þá aðstoð sem þurfti.
- Vita ekki af mögulegri aðstoð.
- Vilja ekki tala um ofbeldi vegna ríkjandi fordóma.
- Skortir stuðning fjölskyldu og vina.

Fagaðilar:

- Kveikja ekki á því að ástand viðkomandi geti helgast af ofbeldi...aldraðir líklegri til að detta en yngra fólk o.s.frv.

Niðurstöður rannsókna/Tölfræði

- Aldraðir brotapolar leita sér síður aðstoðar vegna ofbeldis samanborið við yngra fólk (Sandmoe, Wentzel-Larsen og Hjemdal, 2017)
- Þjónustuveitendur mögulega ekki vakandi fyrir einkennum ofbeldis hjá öldruðum (Safe lives, 2016)
- Fjöldi 65 ára og eldri á Íslandi mun tvöfaldast frá 2019 til 2040 (Hagstofa Íslands, 2019)
- Lífslíkur á Íslandi: Konur 84 ár og karlar 80,6 ár
- Lífslíkur við góða heilsu 66,2 fyrir konur og 71,5 ár fyrir karla (Stjórnarráðið, Mælikvarðar um hagsæld og lífsgæði)

Tillögur starfshópsins

1. Vera með fræðslu fyrir starfsfólk í öldrunarþjónustu á vegum Reykjavíkurborgar
2. Bæta skimun á ofbeldi á þjónustumiðstöðvum Reykjavíkurborgar
3. Setja á fót réttindagæslu fyrir aldraða og gefa kost á persónulegum talsmönnum aldraða
4. Hvetja til rannsókna á umfangi ofbeldis gegn öldruðum í heimahúsum annars vegar og hins vegar á öldrunarstofnunum
5. Koma á verklagi á heilsugæslustöðvum til að bregðast við ofbeldi gegn öldruðum og skima fyrir því

...framhald..

6. Tryggja að til séu verkferlar á öldrunarstofnunum Reykjavíkurborgar til að bregðast við ef grunur vaknar um ofbeldi eða vart verður við ofbeldi
6. Útbúa og miðla upplýsingum um heimilisofbeldi til aldraða.
7. Setja á fót starfshóp sem eflir samstarf heilsugæslunnar, þjónustumiðstöðva Reykjavíkur og Landspítala í þjónustu við aldraða.

